

Opmerkingen bij Ontwerp-Klimaatplan 2025-2035.

Algemeen. Het plan stoelt op verkeerde pijlers, en schiet daarmee fundamenteel tekort.

Ten eerste het volstrekt ongefundeerde dogma van economische groei dat alleen dient om een verkeerd systeem in stand te houden – een systeem dat ronduit rampzalig is (klimaatverandering en vernietiging van ecosystemen). In plaats van te groeien zouden we per direct moeten stoppen met zaken die schadelijk zijn – dat is ook het meest ‘groen’ en het goedkoopst. De term ‘groene groei’ is dan ook ‘green whashing’ om economische groei te rechtvaardigen. Daarbij leidt groei ook niet tot meer welvaart, maar juist tot meer armoede en tweedeling, en ophoping van bezit bij een kleine groep. De groei is nodig om het piramide-systeem in stand te houden dat bezit steeds verder concentreert bij een kleine groep.

Ten tweede (de beschikbaarheid) van financiële middelen. Stoppen met de CO₂-uitstoot en met schadelijke activiteiten is het goedkoopst, maar dat past niet in de heersende verdienmodellen (groei!) en gevestigde belangen, waarbij de winsten naar beleggers en aandeelhouders gaan en de schade voor de gemeenschap is. En hoe langer de noodzakelijke maatregelen op zich laten wachten hoe duurder het wordt.

Ten derde wordt in deze context de *doelmatigheid van beleid* afgemeten aan financiële middelen. Maar ook immateriële zaken zijn belangrijk of zelfs (veel) belangrijker, zoals gezonde leefomgeving en welbevinden. De transitie gaat dan ook eerst en vooral over geld in plaats van mensen.

De mooie woorden die gebruikt worden (*een schonere en gezondere wereld doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen, en omdat we ook in de toekomst een economie willen hebben die competitief is en een hoog niveau van (brede) welvaart garandeert*), staan haaks op de inspanningen die in praktijk plaatsvinden. Die zijn er namelijk eerst en vooral op gericht om de gevestigde belangen te behartigen, en niet om de noodzakelijke transitie te maken. Zoals te doen gebruikelijk worden de schade en de kosten doorgeschoven naar de toekomst. Als (het tegengaan van) de klimaatverandering het doel zou zijn dan waren bijvoorbeeld de fossiele subsidies allang afgeschaft. Niet alleen stimuleren deze subsidies de CO₂-uitstoot, ze zijn ook nog eens oneerlijk.

De samenvatting stelt dat “de verandering naar een duurzame samenleving en economie in Nederland al volop gaande is”. Dit miskent dat een groot deel van de industrie de verandering actief tegenwerkt, en dat politiek en overheid de oren hier naar laten hangen. Veel grote vervuilers wordt geen strobreed in de weg gelegd. Mooie woorden over ‘groen’ beleid zijn alleen voor de PR.

De samenvatting stelt dat “de afgelopen jaren grote stappen zijn gezet om het 2030-doel uit de Klimaatwet te bereiken”. Dit miskent ten enenmale dat dit doel onbereikbaar is geworden doordat er veel en veel te weinig is gedaan. Het is allemaal veel te vrijblijvend. De optimistische toon is dan ook geenszins gerechtvaardigd.

De vraag hoe op koers te komen voor het 2050-doel uit de Klimaatwet is dan ook nogal voorbarig en grotesk. Begin maar eens met forse maatregelen om de doelen voor 2030 te halen. Hoe meer er nu gedaan wordt hoe beter de doelen voor 2050 te halen zijn. Al dat ‘beleid maken’ komt er in de praktijk op neer dat er veel te weinig wordt gedaan en dat noodzakelijk maatregelen worden uitgesteld.

Het gebruik van de term rechtvaardig klimaatbeleid is desinformatie – het moet verhullen dat hiervan geen sprake is. Zo zijn de fossiele subsidies gewoon oneerlijk en valse concurrentie.

Daarnaast wordt met betaalbaarheid ook niet bedoeld wat het kost, maar dat de winsten voor aandeelhouders en beleggers in stand moet worden gehouden – de kosten zijn te allen tijde voor de belastingbetaler. Als het echt om betaalbaarheid zou gaan zou de inzet zijn om zoveel mogelijk te doen in plaats van zo weinig mogelijk.

En wie moet straks de gigantische kosten ophoesten die de rijke/westerse landen aan de ontwikkelende landen moeten gaan betalen? Is dat de fossiele industrie (de veroorzaker) of de belastingbetaler (bijvoorbeeld via BTW-verhoging)? Krijg ik daar als belastingbetaler nog inspraak in? Waarom moet ik meebetalen aan de schade die een ander veroorzaakt?

De samenvatting stelt: "met deze 'verbeelding' wil het kabinet het gesprek over de transitie op gang brengen". Dit lijkt meer op een vertragingstactiek. Er had al lang en breed veel meer actie ondernomen moeten worden. Diverse actie- en belangengroepen dringen daar al jaren op aan, maar zij worden domweg genegeerd en/of als lastposten ervaren en weggezet.

Dit lijkt niet in lijn met: "doel van het betrekken van de samenleving bij het Klimaatplan was procedurele rechtvaardigheid en toegankelijkheid". Trouwens, wat heb ik aan een procedure als mijn inbreng genegeerd kan worden, of door ambtelijke filtering weggemoffeld? Dat is niet 'er bij betrekken', maar de schijn van inspraak creëren ofwel de burger belazeren.

Zolang de burger geen echte zeggenschap heeft koopt hij niets voor: "Dat maatschappelijk gesprek is belangrijk. De transitie kan alleen slagen als we het samen doen." In praktijk zal dit 'samen doen' vooral inhouden dat de kosten bij de burger en belastingbetaler worden neergelegd.